

Till sist

några funderingar kring riksdagsarbetet, det arbete som 349 valda ombud för Sveriges folk ägnar mer eller mindre energi åt.

Talman Allard har skrivit brev till riksdagsgrupperna och manat till bättre närvaro vid kammardebatterna. De tomma bänkarna i riksdagens plenisal som tack vare TV fått en sådan berömmelse har nu även gått talmännen på nerverna. Ändå vet talmännen bättre än de flesta genom sina många, långa år i riksdagen att de tomma bänkarna är en nödvändighet. Om riksdagsmännen satt i kammaren ständigt och jämt, skulle snart debatterna kunna inställas av brist på material från utskott och utredningar.

Riksdagsuppdraget är ett mångskiftande arbete. Det inbegriper kontakter med väljarna, med olika organisationer, med experter och förvaltningstjänstemän. Det består i inläsning och arbete med motioner, interpellationer och frågor. Det rymmer ett omfattande arbete inom den egna partiorganisationen och i arbetsgrupper inom riksdagsgruppen. Varje riksdagsman sitter i ett par offentliga utredningar, som i allmänhet sammanträder samtidigt som debatterna i kammaren äger rum. Många riksdagsmän är dessutom ledamöter i ämbetsverkens lekmanstyrelser och i andra statliga organ. Riksdagsmännen tillbringar många timmar på tåg på väg till föreningsmöten runt om i landet. Sist men inte minst: en riksdagsledamot som vill göra ett bra jobb måste följa med i pressen, i olika facktidskrifter och över huvud taget genom ett flitigt läsande och kontaktarbete se till att han är väl orienterad inom sina specialområden.

Slutsatsen av denna långa uppräknings är

att närvaron i kammaren och deltagandet i kammardebatterna endast utgör en del – och tyvärr inte alltid den mest inspirerande delen – av riksdagsarbetet. Det är inte i kammaren som riksdagsledamoten har chansen att uträtta ett kreativt samhällsarbete. Det sker i arbetsgrupper inom det egna partiet, i offentliga utredningar, i riksdagens utskott och genom artikel- och talskrivande.

Medan allmänheten genom massmedia har bibringats uppfattningen att de tomma bänkarna är ett utslag av de folkvaldas allmänna lättja, känner sig en stackars riksdagsledamot sällan så onyttig som när klockan tickar under långa voteringar eller när tankekrävande arbete oupphörligt bytes av voteringsignalen.

Inom de yngre årgångarna av partiernas riksdagsgrupper finns i dag en ganska utbredd rebellisk känsla gentemot riksdagens tröga arbetssätt. Måste riksdagsåret fortfarande vara anpassat till det svunna bondesamhällets skördeförhållanden? Skulle det inte vara möjligt att starta arbetsåret redan i september och därmed undvika en del av de många kvällsplena? Är det tänkbart att samla alla voteringar till en viss tidpunkt på dagen och därmed möjliggöra en effektivare arbetsplanering för ledamöterna? Måste statsbudgeten framläggas i januari? Riksdagens arbete skulle få en bättre balans om budgeten i stället presenterades i september.

Den diskussion om riksdagens arbetsformer som i dag förs inom och utom glashuset vid Sergels torg är av intresse inte enbart för kvällströtta riksdagsledamöter. Den handlar om demokratins livskraft i ett allt mera komplicerat och byråkratiserat samhäl-

le. Skall riksdagen kunna hävda sin ställning i det svenska samhället måste riksdagen öka sina möjligheter till en effektiv politisk kontroll av den statliga verksamheten. Riksdagen måste få bättre möjligheter till insyn i myndigheternas arbete och bättre möjlighet att diskutera inriktningen på olika offentliga insatser.

Att argumentera för en modernisering av riksdagens arbetsformer är inte detsamma som att plädera för ett avskaffande av traditioner. Ett bibehållande av riksdagens högtidliga öppnande hade tex på ett utmärkt sätt hjälpt till att balansera de tomma bänkarnas TV-bild. Englands parlament utgör ett lysande exempel på hur tradition kan förenas med ett effektivt parlamentariskt arbete. I England har traditionen än så länge stängt ute TV-kameran från parlamentets överläggningar. Underhusets ålderdomliga och trånga lokal har säkert också bidragit till att de engelska debatterna har bibehållit en

öppenhjärtig, kamratlig, spöntan och samtidigt från ton som vi endast sällan undfågnas med i Sverige.

De svenska riksdagsdebatterna är alltför ofta tråkiga och monotona. Inte ens frågetimmarna har blivit de livliga tillställningar man hade hoppats. Statsråden läser upp i förväg skrivna svar och frågaren bockar och tackar. En reformering av riksdagens arbetsformer som leder till färre men mera intressanta kammardebatter skulle vara en välgärning för press, allmänhet och riksdagsmän.

Riksdagen har givit sig själv en chans både till förnyelse och återknytning av gamla traditioner genom sitt beslut att flytta åter till Helgeandsholmen. Den parlamentariska utredning av riksdagens arbetsformer, som tillsattes 1974 och som än så länge fört ett anonymt liv, måste börja ta sitt arbete på allvar.